

stockfotó *fn, jelentéssűrítő összetétel*

Előre elkészített kép, amit egy adott témában fogant cikkhez, reklámhoz stb. fel lehet használni bizonyos összegért.

Keressen több millió jogdíjmentes stockfotó és illusztráció között! Szerezzen ihletet napi tízezernyi új, nagy felbontású képünkökből.

szelfigátló fal *szó szerkezet*

A szelfizés célpontjának számító látványosságokat szándékosan eltakaró, fából épített paraván abból a célból, hogy a turistatömeg ne tudjon képeket készíteni.

Elege lett az osztrák kisvárosnak a rengeteg turistából, ezért építettek egy szelfigátló falat a tó partjára.

táv munkázik *ige, szóképzés*

Otthonról dolgozik.

A munkatársak jelentős része rendelkezik távmunkaszerződéssel, naponta átlagosan 500-an távmunkáznak, bizonyos csúcspanokon pedig akár 1000 kolléga is otthonról dolgozik.

Balázs Géza – Minya Károly

AZ ÉV SZAVAI, 2023

A Magyar Nyelvstratégiai Kutatócsoport 2010 óta választja ki az év szavait. Íme a 2023. év listája magyarázatokkal:

Az év szava: chatGPT

Az év szava kétségtelenül a 2022 végén a mesterséges intelligencia megfogható, jelenségeként a világunk valamennyi alrendszerébe berobbanó chatGPT (kiejtve: csetdzsipítí), vagyis emberi kérésre szöveget létrehozó algoritmus. Megdermedtek a tanárok: akkor mostantól hogyan tudják megkülönböztetni, hogy tanuló vagy gép írta-e a szöveget, és vajon szükség lesz-e a munkájukra? Megőrültek a tanulók, hogy mostantól már nem kell házi feladatot írni. Elgondolkoztak a filozófusok, hogy vajon a mesterséges intelligencia okosabbá teszi-e vagy éppen kiváltja az embert. A hírek szerint a chatGPT írt már miniszternek kiállításmegnyitót, megírárták vele Az ember tragédiája 16. színét, kevert új kólaízt, gyártott már jogszabályt, amit „csont nélkül” elfogadtak, s valószínűleg nem kérdés, hogy sok iskolai és tudományos dolgozatnak is ő a szerzője. Mi is megkérdeztük tőle: hogyan nevezzük magyarul? Javaslatai: BeszélgetőMester, CsevegőMester, a GPT-t pedig generatív próbálkozású transzformátornak nevezte. Még ilyen magyarításokkal találkoztunk: szöveggép, szövegtegyéztő, szöveggeneráló, robotszövegíró, automatikus szöveglétrehozó, szöveggeneráló program. Azt is megkérdeztük tőle, hogy szerinte mi lenne az év szava 2023-ban. Azt válaszolta, hogy a tudása csak 2022-ig terjed. Lehet, hogy a közmondás a jövőben azt tartja majd, hogy „géptestben géplélek?” (Szűts Zoltán)

Az év antiszava: lombkoronasétány

A lombkoronasétány az új magyar narancs? Hogyan kerül az eredetileg trópusi őserdőben található, Costa Ricából származó turisztikai attrakció a magyar Alföldre? 2023 márciusában robbant a hír: az Alföldön, Nyírmártonfalván EU-támogatásból lombkoronasétány létesült, miközben a körülötte lévő erdőt kivágták. Kiderült, hogy Európában, ahol egyelőre még nincsenek trópusi őserdők, egyre több a lombkoronasétány. Pont olyan, mint a magyar narancs: „Kicsit sárga, kicsit savanyú, de a miénk!” – mondhatnánk Pelikán elvtárssal. 2023-ban Európában a lombkoronasétány leginkább a felelőtlen pályáztatás és pénzégetés jelképe. (Pölcz Ádám)

Az év ifjúsági szava: pacek

Ha valami nagyon jó, menő, vagány, tetszik, az lehet kül, tök király vagy pacek. „Arabos a pacekom”, éneklí Azahriah 3korty című slágerében. PSG Oglí 7 tiktoker szerint a lényeg a pacek stíl, a legjobb pacekot kell mindig hozni, és a vendégei pacekjáról is gondoskodik. Egy Z generációs vallomása pedig: „Attól, hogy az Instám pacek, a lelkem még lehet romokban.” Ha valakinek pacekba nyomjuk, azt jelenti, hogy az arcába, a képébe vágjuk. A pacek alapjelentése tehát: arc. A pacek szó régi, de újra és újra felkapja az ifjúság. A pacek minden valószínűség szerint a valamivel jobban ismert pacák szavunkkal áll rokonságban. A pacek formára A magyar tolvajnyelv szótára című, 1924-ben megjelent kötetben találjuk az első adatot. Etimológiai szótáraink szerint e két szó közös eredetű, mindkettő a pacef ~ parcef hangzású jiddis szóból származik, amelynek jelentése arc, férfi lehetett. Nyelvünkben alighanem szóhasadással különült el egymástól a pacák és a pacek alak. A pacákhoz a férfi, a pacekhoz az arc jelentés rögzült. (Minya Károly)

Az év irodalmi szava: hazaszótár

Mindenkinek van egy saját, fejben tartott szótára, melynek lapjain anya és apa, a testvérek, a rokonok, a szerelmek, a gyerekek, a szülőhely, a szülő- és anyaföld, az anyanyelv, az első szavak, lépések, iskolák, alkotások szerepelnek, s melyek értelemszerűen összekapcsolnak bennünket életünk leginkább meghatározó személyeivel, közösségeivel, megtartó hagyományaival. Az író szerint a hazaszótár: szövegfüzér bűvópatakszerűen vissza-visszatérő motívumokkal, idézetekkel, amelyek kapaszkodónak bizonyulnak a nehéz pillanatokban, gondolatszegény időszakokban. A kifejezés Demeter Szilárd 2023-ban megjelent esszékötetének címéből származik: A valahol szabadsága: Rendhagyó hazaszótár. Mindenkinek fontos őriznie és gondoznia a kertjét, nyelvét, hazaszótárát. (Balázs Géza)

Információ: iroda@e-nyelv.hu

Az év szava kiválasztásában együttműködött: Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága, Magyar Nyelvi Szolgáltató Iroda, Petőfi Kulturális Ügynökség Kazinczy Műhely